

Türi Raamatukogu aastaaruanne 2017

1. Põhilised tegevussuunad

Raamatukogundus otsib uusi väljundeid. Täna on raamatukogude tegevus oluliselt mitmekesisem kui aastaid tagasi. Paljudes piirkondades toimivad raamatukogud kogukonnakeskustena. Ka Türi Raamatukogu on oma haaret silmnähtavalt laiendanud.

2017. aasta oli kõikide Türi valla raamatukogude jaoks väga sisutihe. Põhilised tegevussuunad 2017. aastal olid:

- teeninduspiirkonna lugejate vajadusi rahuldav kogude täiendamine
- laste – ja noorteaasta tähistamine erinevate, omanäoliste ürituste näol;
- koostöö tegemine erinevate asutustega, sh koolide, lasteaedadega, kohalike MTÜ-dega, lugemistoaga Fahrenheit 485, kultuuriasutustega, noortekeskusega, Eesti Trükimuseumiga, Türi Päevakeskusega, eraisikutega jne;
- raamatukogu kujundamine kogukonnakeskuseks, pakkudes oma külastajatele kohtumisi erinevate inimestega (kirjanikud, reisõhtud, salongiõhtud muusikaga jne)
- lugejauuringu korraldamine lugejate paremaks teenindamiseks.
- Inventuuride läbiviimine kõikides struktuuriüksustes ;
- Fondi puhastamine aegunud ja lagunenud teavikutest Kahalas, Oisus ja Türil. Sama töö jätkub veel ka uuel aastal;
- Raamatukogu turundamine, erinevad ülesastumised Kesk-Eesti TRE raadios, ERRis, intervjuud erinevatele ajalehtedele ja ajakirjale, aasta lõpuks valmis uus koduleht;
- ürituste korraldamiseks lisaraha hankimine projektide kaudu;
- töötajate koolitamine

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogu struktuur ja nõukogud:

1. maist 2006. aastal liideti Türi, Türi- Alliku, Oisu, Laupa, Kabala, Ollepa, Taikse, Änari ja Kolu raamatukogud kõik ühtseks Türi Raamatukoguks.

2017. aasta alguseks koosneb Türi Raamatukogu viiest struktuuriüksusest, mis asuvad Türil, Laupal, Oisus, Kabalas ja Kahalas.

15. oktoobril 2017. aastal toimunud haldusreformi käigus liitusid Türi vallaga Väätsa ja Kärü vallad. Mõlemas vallas on ka toimivad raamatukogud, mis kahe aasta jooksul samuti tulevad Türi Raamatukogu haldusalasse. Täna jätkavad nad veel eraldiseisvatena.

Raamatukogu lahtioleku aegu muudeti Oisu raamatukogus. Alates septembrist on Oisu raamatukogu avatud lisaks tööpäevadele igal teisel ja neljandal laupäeval senise igalaupäevase lahtioleku asemel. Samuti pikendati laupäevast lahtioleku aega ühe tunni võrra. Sellise muudatuse tingis vajadus tööjõuressurssi võimalikult optimaalselt ära kasutada. Ülejäänud raamatukogudes lahtiolekuajad ei muutund.

Raamatukogude lahtiolekuajad struktuuriüksuste kaupa:

Türi raamatukogu 1.09- 31.05 E-R 11.00-18.00
L 10.00-15.00
1.06-31.08 E-R 11.00-18.00

Oisu raamatukogu 1.09- 31.05 E-R 10.00-17.00
L 10.00-14.00 (avatud kuu 2. ja 4. laupäeval)
1.06-31.08 E-R 10.00- 17.00

Laupa raamatukogu	E-R 9.00-17.00
Kahala raamatukogu	E 11.00-17.00 T,K,N 9.00-15.00 R 9.00-14.00
Kabala Raamatukogu	E,T,N 9.00-16.00 K 13.00-18.00

Iga struktuuriüksuse juures asub avalik internetipunkt (AIP).

Türi Raamatukogu teeninduse korraldamise kohta ettepanekute tegemiseks, raamatukogu töö hindamiseks ja tegevust puudutavate oluliste küsimuste läbiarutamiseks on moodustatud raamatukogu nõukogu.

Türi Raamatukogu nõukogu on kinnitatud Türi Vallavalitsuse poolt (28. jaanuar 2014 a. korraldus nr 65) järgmises kosseisus:

Kersti Eenmaa- töötajate esindaja;
Heli Petrovits- töötajate esindaja;
Krista Rüüt- lugejate esindaja;
Maie Vilimaa- lugejate esindaja;
Lea Urb- Türi Vallavolikogu esindaja.

Raamatukogu nõukogu käis koos kaks korda, neist teine oli e-koosolek. Esimesel (06.04.2017) korral andis raamatukogu direktor ülevaate raamatukogu tegevustest ja eelarvest. Nõukogu jäi raamatukogu tegevusega rahule. Teisel (25.07.2017) korral oli arutluse all tasuliste teenuste hinnakirja muutmine ja Oisu raamatukogu lahtioleku aegade korrigeerimine. Kõik nõukogu liikmed olid muutmissettepanekutega nõus.

Antud kosseisus kohtus raamatukogu nõukogu viimast korda.

2.2 Eelarve

Türi Raamatukogu suurimad muutused eelarves olid koolituskulu ja sõidukulude suurenemine ja infotehnoloogiakulu vähenemine.

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.16 €	Seisuga 31.12.17 €	Muutus %
Eelarve kokku	176.661	191.833	8,6%
Personalikulu	104.552	114.498	9,5%
Komplekteerimiskulu	34.823	37.623	8,0%
sh KOV-lt	17.784	17.551	-1,3%
sh riigilt	17.039	17.181	0,83%
Infotehnoloogiakulu	11.424	5.635	-50,7%
Postikulu	0	0	0
Koolituskulu	156	2.387	1430,12%
Isikliku sõiduauto kasutamine	291	928	218,90%

Nagu öeldud, suurenes kõige enam koolituskulu (1430,12%). Töötajatel oli võimalus osaleda enamikel koolitustel, mida nad soovisid. Samamoodi suurenes isikliku sõiduauto kasutamise kulu

(218,90%), sest kokkusaamisi töötajatega oli rohkem. Ka personalikulu suurenes (9,5%). Infotehnoloogiakulu vähenes 50, 7%. Kuna suuremad ostud tehti eelmisel aastal ära, siis sel aastal oli infotehnoloogiakulu planeeritult väiksem. Kokku suurenes eelarve võrreldes eelmise aastaga 8,6%.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kohtumiste korraldamine raamatukogus (Eesti Kultuurkapital Järvamaa Ekspertgrupp)	1.04.2007-30.06.2017	460	670
Lugemissarja korraldamine Türi Raamatukogus (Eesti Kultuurkapital Järvamaa Ekspertgrupp)	01.07.2017-27.11.2017	342	532
Rahvakultuuriürituste ja kohtumiste korraldamine raamatukogus (Eesti Kultuurkapital Järvamaa Ekspertgrupp)	01.10.2017-31.12.2017	625	925
Erivajadustega inimeste kaasamine raamatukogu tegemistesse (Hasartmängumaksu Nõukogu)	01.08.2017-30.11.2017	234	276

Türi Raamatukogus esitati projekte nii Eesti Kultuurkapitali Järvamaa ekspertgrupile kui ka Hasartmängumaksu Nõukogule. Kõikidele projektidele saadi ka rahastus, mille üle on väga hea meel, sest oma eelarvega poleks me saanud nii palju asju korraldada, kui nüüd. Projektide toel said endale esinejaid kutsuda lisaks Türi ka Oisu ja Laupa raamatukogud.

Hasartmängumaksu Nõukogu projekti toel sai Türi raamatukogu endale 20 Türi Kihelkonna muustriga istumispatja. Projekti tegevuste õnnestumiseks tegime koostööd Türi Päevakeskusega klientidega.

2.4 . Personali koosseis, juhtimine ja areng

Türi Raamatukogus töötab 9 raamatukoguhoidjat, koristaja ja direktor. Viis raamatukoguhoidjat ja direktor töötavad täiskoormusega, kaks raamatukoguhoidjat töötavad 0,75 osakoormusega ja üks raamatukoguhoidja 0,5 osakoormusega.

Käesoleval aastal lisandus meie kollektiivi üks uus raamatukoguhoidja, kes hetkel omandab ka haridust Tartu Ülikoolis. Vahetus koristaja ja vähenesid ka tema töötunnid: senine täiskoormus asendus 0,75 osakoormusega.

Türi Raamatukogus töötab 5 erialase kõrgharidusega töötajat. Ühel raamatukoguhoidjal on erialane kesk- eriharidus ja ühel kutseharidus. Ühel raamatukoguhoidjal puudub raamatukogualane haridus. Kõik Türi valla raamatukoguhoidjad on väga motiveeritud ja huvitatud enesearengust.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Teema	Koolituste arv/osavõtjaid	Koolitustundide arv (koolituse maht) tundides	Koolituseks kulutatud
Infopädevuse alused Tartu Ülikool	1/5	26	0
Suveakadeemia	1/3	80	1017
Esmaabi andjate	1	16	85

väljaõpe			
Vaimse tervise häirega inimesed- kuidas märgata, suhelda ja aidata” koolitus Tallinna Vaimse tervise Keskus	1/2	5	78
Korrektne eesti keel. Tartu Ülikool	1	40	93.60
Biblioteraapia kasutamise võimalused ja võtted Lääne- Virumaa Keskraamatukogu	1	6	
Kodulehe koolitus Saarakiri OÜ	1/4	6	199.8
Inglise keele kursus Keeltekool „Yes”	23	34,5	189
Spetsialistist juhiks Koiv Invest OÜ	1	5	190,8
Järvamaa raamatukogutöötajate õppereis Järvamaa Keskraamatukogu	1/4		206,48

2017. aastal koolitustel osalejad:

13. märts- 14. märts. „Esmaabiandjate väljaõpe”. Järvamaa KHK. Osales Heli Petrovits.
27. märts- 23. aprill. Infopädevuse alused. Tartu Ülikool. Osalesid Heli Petrovits, Liina Jeena, Eha Marrandi, Katrin Vooremäe, Astrid Karpender
19. juuni- 30. juuni. Rahvaraamatukoguhoidjate suveseminar. Tartu Ülikool. Osalesid Heli Petrovits, Anneli Jaasma, Ulvi Praks.
5. september. Vaimse tervise koolitus. Eesti Rahvusraamatukogus. Osalesid Liina Jeena ka Kersti Eenmaa.
9. oktoober- 19. november Korrektne eesti keel. Tartu Ülikool. Osales Liina Jeena.
29. august. Biblioteraapia kasutamise võimalused ja võtted. Lääne- Virumaa Keskraamatukogu. Osalesid Katrin Vooremäe ja Kersti Eenmaa.
20. september Spetsialistist juhiks. KOIV INVEST OÜ. Osales Astrid Karpender
1. november- mai 2018. Inglise keele kursus. YES keeltekool. Osales Astrid Karpender
11. detsember Kodulehe koolitus. Saarakiri OÜ. Osalesid Astrid Karpender, Triinu Eplik, Liina Jeena, Heli Petrovits.

Raamatukoguhoidjad osalesid järgmistel seminaridel ja konverentsidel:

6. veebruar 2017 ERÜ noorteklubi talveseminar „Õpetamine ja õppimine raamatukogus” Osales Katrin Vooremäe
28. veebruar 2017 ERÜ üld- ja kõnekoosolek Rahvusraamatukogus. Osales Katrin Vooremäe
2. märts 2017 Lastekirjanduse aastakoosolek Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Osalesid Astrid Karpender ja Triinu Eplik
5. aprill 2017 Kirjandusfoorum „Kui lugeda on raske” Eesti Rahvusraamatukogu. Osales Triinu Eplik
10. mai 2017 „Lasteraamatukoguhoidjate teabepäev aktiivõppest” Eesti Lastekirjanduse Keskus. Osalesid Astrid Karpender, Heli Petrovits, Katrin Vooremäe.

16. mai 2017. Veebiseminar „Eesti laps sõjajärgses olustikus: ilukirjanduslik vaade”. Eesti Rahvusraamatukogu. Osales Ulvi Praks.
1. juuni 2017 Muinasjutukonverents „Lugudega kasvame suureks” Lääne Maakonna Keskraamatukogus. Osalesid Anneli Jaasma, Ulvi Praks, Heli Petrovits, Eha Marrandi, Liina Jeena, Kersti Eenmaa, Katrin Vooremäe, Triinu Eplik, Astrid Karpender.
1. juuni Türi Raamatukogu kevadseminar. Osalesid kõik raamatukoguhoidjad.
24. oktoober 2017 „Laps kirjanduses” Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Osales Triinu Eplik.
17. november 2017 ETKA Andrase raamatukoguhoidjate seminar. Osalesid Heli Petrovits ja Astrid Karpender.
29. november. Aastalõpuseminar Türi Raamatukogus. Osalesid kõik Türi Raamatukogu töötajad.
15. detsember 2017 „Paabeli raamatukogu” Eesti Rahvusraamatukogus. Osales Triinu Eplik.

Raamatukogu juhina pean väga oluliseks, et minu meeskonnas oleksid motiveeritud ja kompetentsed töötajad. Seetõttu võtavad raamatukoguhoidjad osa paljudest seminaridest ja teabepäevadest, et hoida end kursis värske kirjandusega ja uusimate suundadega raamatukogunduses. Kevad- ja aastalõpuseminaridel teevad ettekanded erinevatel koolitustel osalenud raamatukoguhoidjad ja annavad ka kaastöötajatele oma teadmisi edasi.

Kõik töötajad osalesid just nendel koolitustel ja seminaridel, mis neid huvitasid. Nagu ka tabelitest selgub, on meie raamatukoguhoidjad teadmistehimulised ja kasutavad kõiki võimalusi enesetäiendamiseks.

Käesoleval aastal on vaja kindlasti lisaks infotehnoloogiaalaseid koolitusi, sest tänapäeva kiiresti arenevas infoühiskonnas on need oskused hädavajalikud.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu koolitused:

Koolituse aeg	Teema	Koolituste arv/	Koolitustundide arv (koolituse maht) tundides	Osavõtjad
10.03.2017	Teeninduskultuur ja teenusedisain	1	4	Eha Marrandi, Ulvi Praks, Anneli Jaasma, Liina Jeena, Astrid Karpender, Kersti Eenmaa, Katrin Vooremäe, Triinu Eplik
10.03.2017	Sotsiaalmeedia ja noored	1	2	Eha Marrandi, Ulvi Praks, Anneli Jaasma, Liina Jeena, Astrid Karpender, Kersti Eenmaa, Katrin Vooremäe, Triinu Eplik
11.05.2017	Raimond Kaugver ja tema romaan Viimse meheni”	1	1,5	Eha Marrandi, Ulvi Praks, Anneli Jaasma, Liina Jeena,
12.06- 13.06 2017	Õppereis Soome.	1		Eha Marrandi, Heli Petrovits, Liina Jeena, Astrid Karpender
24.10.2017	Kirjanik Hermann Hesse ja Paide	1	1,5	Eha Marrandi, Ulvi Praks, Anneli Jaasma, Liina Jeena,

14.11. 2017	„Pärimus ja põlvkondade side” Piret Päär	1	2,5	Eha Marrandi, Ulvi Praks, Anneli Jaasma, Liina Jeena, Astrid Karpender, Kersti Eenmaa, Katrin Vooremäe, Triinu Eplik
06.12.2017	Soome Vabariik 100- kultuur ja loodus. Tiiu Saarist	1	1	Eha Marrandi, Ulvi Praks, Anneli Jaasma, Liina Jeena

Türi Raamatukogu töötajad võtsid osa ka maakonnaraamatukogu poolt pakutavatest koolitustest. Kahjuks jäid küll paar koolituspäeva Türi raamatukogu töötajatele poolikuks, kuna ei olnud lugejate seisukohast mõeldav panna raamatukogu uksi kinni terveks päevaks. Seega tegime kompromissi ja osalesime osades loengutes, et siis tõtata oma lugejaid teenindama.

Üldiselt on raamatukoguhoidjad pakutavate koolitustega rahul. Mõnikord ongi murekohaks see, et kuna linnas on rohkem lugejaid, siis ei saa alati raamatukogu kinni panna, sest ka lugejaid on vaja teenindada.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

Oisu raamatukoguhoidjad Heli Petrovits ja Eha Marrandi on igal aastal kutsunud kooli ja lasteaia ava- ja lõpuaktustele, kus nad soovivad oma noortele lugejatele häid soovideid.

Laupa raamatukoguhoidja Liina Jeena teeb samuti tihedat koostööd kooliga ja on käinud kooliperele oma uusi ettevõtmisi tutvustamas ja tublidele lugejatele autasusid jagamas.

Kabala raamatukoguhoidja Ulvi Praks tutvustas Pilistvere kogudusega seotud soomlastele raamatukogu ja korraldas vastuvõtu.

Türi Raamatukogu direktor Astrid Karpender on käinud tutvustamas raamatukogu tegemisi Türi Põhikoolis, Kesk-Eesti TRE raadios, andnud intervjuud ERR-le, osaleb ja võtab sõna valla kultuuri- ja spordikomisjonis, kaitsnud raamatukogu eelarvet ja huve vallavalitsuse ja erinevate valla komisjonide ees.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Üks raamatukoguhoidja omandab hetkel haridust Tartu Ülikoolis infoteaduste erialal ja peaks kõigi eelduste kohaselt lõpetama käesoleval aastal.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Türi Raamatukogu on sageli silma paistnud oma tublide raamatukoguhoidjate poolest. Nii ka sel aastal.

Täiskasvanud Õppija Nädala (TÕN) raames valitakse igal aastal parim Aasta Õppija, Aasta Koolitaja, Aasta Raamatukogu jne. Sel aastal oli TÕN-i Aasta Raamatukogu tiitlile Türi vallast lausa kaks nominenti: Türi raamatukogu ja Oisu raamatukogu. Austav tiitel Aasta Raamatukogu 2017 läks seekord Oisu raamatukogule. Tiitli juurde kuulus ka maavanema Alo Aasma tänukiri ja imekena lauakell.

2017 aasta lõpus selgus, et Türi raamatukogu kollektiiv on teiste seas üles seatud ka JOL-i poolt välja antava kultuurielu edendaja preemia kandidaadiks.

Sellised tunnustamised on väga vajalikud, sest annavad raamatukoguhoidjatele teadmise ja kindluse, et nad teevad õiged asja ja on suureks motivatsiooniks ka edaspidi oma tööd hästi teha.

Lisaks said kõik raamatukogutöötajad aasta lõpus väga hea töö eest lisatasu.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht.

Türi Raamatukogu kõik töötajad jätkavad tööd oma endistes ruumides. Midagi juurde pole saanud, aga õnneks ka ära pole võetud. Tunda annab jätkuvalt ruumipuudus, eriti Türil, Laupal ja Oisus. Ruumid on valdavalt heas korras, kuigi otsast tuleb alustada juba ruumide värskendamisega, seda enam, et Türil ja Oisus on remonttöödest möödas juba parkümmend aastat.

Kahala raamatukogu sai uue ilme: 2016 aasta lõpus vahetati nii ülemise kui alumise korruse raamatukoguruumidel kõik aknad ja uuendati elektrijuhtmestikku. 2017 aastal paigaldati uus parkett, värviti seinad ja paigaldati uued laevalgustid. Akende ette paigaldati uued aknakatted. Selle tulemusena on Kahala raamatukogu hetkel valla kõige kaunima väljanägemisega raamatukogu.

Kabala raamatukogu välistrepile paigaldati käsipuu. Kohendamist vajavad välistrepi alumine aste ja otsaakende välispaled.

Oisu ja Kabala raamatukogud kasutavad porivaipade vahetamise teenust;

Saku Läte veeautomaadid on Türil ja Oisus.

Türi Raamatukogu asub 1996. aastast Kohtu 2-s, ühes majas vallavalitsusega. Kuna sissekolimisest on juba hulk aega möödas, vajavad ruumid sanitaarremonti, väljavahetamist vajavad ka raamatukogu aknad. Ruumid ise on soojad, majas on keskküte. 2017 kujundati ümber ruume, mille tulemusena sai ühest lugemistoast näituste ja ürituste korraldamise tuba. Pooleli on lastele toa kujundamine.

Oisu raamatukogu ruumid asuvad Retla-Kabala Kooli uues juurdeehituse osas, mis valmis 1999. aastal. Kuigi seal on ruumid suhteliselt korras, vajavad ka need ruumid värskendamist. Ruumid on soojad ja valgusküllased.

Kabala raamatukogu asub juba 57 aastat Kabala Rahvamajas, 2. korrusel. Seal on lokaalne keskküte. Kui seni küttis raamatukoguhoidja juurde ja ahju, siis sellest aastast seda pole vaja teha, sest lõpuks parandati küttesüsteem. Küll aga vajab Kabala välistrepp korrastamist, samuti on probleeme otsaakende vuugivahedega, mida on vaja täita.

Kahala raamatukogu asub kahekorruselises hoones, kus ta jagab ühte majatiiba perearstiga. Raamatukoguruumid on kahel korrusel. Laenustegevus toimub teisel korrusel. Esimese korruse ruume kasutab raamatukoguhoidja varuruumina, kus hoiab topelteksemplare ja vanu raamatuid. Samuti korraldab ta alumises ruumis ka kooskäimisi, sest seal on ruumi rohkem. Raamatukogu laenutusruumis on Ollepa raamatukogust ära toodud mööbel, mis on vägagi korralik. Raamatukogus on lokaalne küte- õhksoojuspump. 2017. aastal sai Kahala raamatukogu siseruumid uue, kauni ilme. Laupa raamatukogu asub Laupa Põhikooliga ühes majas. Raamatukogu ruumid paiknevad esimesel korrusel ja asub seal 2009. aastast. Laupa raamatukogus on lokaalne küte. Kahjuks on raamatukogu käsutuses ainult kaks väikest ruumi, raamatuhoidlat pole. Vahetundide ajal on raamatukogu sageli laste poolt ülerahvastatud ja siis annab ruumipuudus eriti teravalt tunda. Raamatukogus pole ruumipuuduse tõttu võimalik läbi viia raamatukoguüritusi. Õnneks on väga hea koostöö kooliga, kes oma ruume siis raamatukoguürituste läbiviimiseks annab.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Türi Raamatukogu struktuuriüksused on väga õnnetus seisus- liikumispuudega inimestel puudub võimalus meie raamatukogusid külastada. Ainsaks erandiks on Türil asuv raamatukogu, kus liikumispuudega inimene pääseb raamatukokku ainult vallavalitsuse lahtiolekuaegadel ja nende töötajate abiga. Vallavalitsuse kaudu saab mingi algelise, mehhaanilise tõstuki abil esimesele korrusele ja sealt siis raamatukokku. Aga väljaspool nende tööaega puudub ka see võimalus, sest raamatukokku viib vaid kõrge trepp.

Laupa ja Oisu raamatukogud asuvad küll esimesel korrusel, kuid sinnagi viib ainult kõrge trepp.

Kabala ja Kahala raamatukogud asuvad teisel korrusel.

Vaatamata ebasobivatele tingimustele on kõik raamatukoguhoidjad optimistlikud ja kinnitavad, et kõik liikumispuudega inimesed saavad teenindatud.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

2017 aastal Türi Raamatukogus infotehnoloogia valdkonnas arendustegevust ei toimunud, kuna 2016 aasta alguses uuendati arvutipark.

Laupa raamatukogu kasutab põhikooli internetiühendust. 2016. a vahetas kool interneti teenusepakkujat. Kui varem oli teenusepakkujaks Elion, siis nüüd hakati kasutama EENeti ühendust, mis on mõeldud haridus- ja kultuuriasutustele. Seoses sellega muutus ühendus kiiremaks. Kõige suurem mure, mis lahendamist vajab, on Oisu raamatukogu internetiühendus. Kuna praegu kasutab raamatukogu kooli interneti ja see on liiga nõrk, on raamatukogu põhitegevus- lugejate teenindamine- häiritud.

Kõikides raamatukogudes on olemas wi-fi ühendused ja AIPid.

3. Kogud

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Türi Raamatukogu komplekteerib oma kogud Järvamaa Keskraamatukogu vahendusel. Komplekteerimisel lähtume rahvaraamatukogude komplekteerimise põhimõtetest. Proovime tellida nii, et lugemist jaguks nii lastele, noortele kui täiskasvanutele.

Oisu ja Laupa raamatukogud tellivad rohkem laste- ja noorsookirjandust, kuna asuvad koolidega ühes majas.

Raamaturaha oli sel aastal veidi vähem, sest köitsime ka ajalehti. Õnneks sai ümber tõsta eelarveridu ja sellega ka raamatusoetuseks vahendeid juurde.

Kahjuks on nii, et häid raamatuid on palju, nad on kallid ja raha pole mitte kunagi piisavalt. Siis peab selle mure lahendama hetkel RVL: üks raamatukogu soetab mõne kallima raamatu ja laenab seda ka teistele valla kogudele. Kuid ka see pole parim lahendus, sest lugejaid on palju ja inimesed ei jaks ka oodata „ei tea kui kaua“, vaid lähevad ja ostavad lõpuks raamatu poest või laenavad tuttavatelt.

-annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Möödunud aastal soetati juurde 2751 raamatut, neist ostudena 2139 ja kingitustena saime 612 eksemplari, mis teeb 22,24% kogude juurdekasvust.

Aastas tehti kokku 82552 laenutust, millest ilukirjandust laenutati 57,34% ja ajalehti/ajakirju 26,81%.

E-teavikuid pole me endiselt komplekteerinud. Põhjused ka ikka samad, mis eelmisel aastal- kuna E-raamatute kasutusiga on väike, siis pole raatsinud neid tellida, sest seda tuleb teha siis paberraamatu arvelt. Ka on tänapäeval juba väga palju võimalusi lugeda raamatuid tellida oma nutiseadmetesse. Siiamaani puudub ka nõudlus nende järele. Küll on aga plaanis soetada e- lugerid vähemalt Oisu, Laupa ja Türi raamatukogudesse, et õpilased saaksid esialgu tutvustki teha sellega.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatuid komplekteerides püüame ikka lugejate huve silmas pidada. Kallimad raamatud, millele on meie hinnangul vähem lugejaid, tellime järelkomplekteerimise teel.

Oisu ja Laupa raamatukogud pööravad enam tähelepanu just lastekirjandusele, kuna nende põhiline lugejaskond on koolilapsed. Samuti on väga oluline just lapsi raamatute juurde saada, et meil ka tulevikus lugejaid oleks. Paraku seab oma piirid ette raha. Häid raamatuid oleks vaja palju rohkem, kui meie osta jaksame. Samuti suudame osta enamikke raamatuid vaid ühe eksemplari, mida on aga lugejaskonda arvestades ilmselgelt vähe. Samas peab rahvaraamatukogu pakkuma kirjandust kõikidele elanikkonna gruppidele- õppuritele, koduperenaistele, õpetajatele, pensionäridele jne.

2017. aastal ostsime juurde 2139 raamatut, mis on 132 raamatut rohkem kui eelmisel aastal. Nagu eelpool öeldud, sai rohkem raamatuid osta tänu eelarveridade ümbertõstmisele. Soetatud raamatutest oli suur osakaal laste- ja ilukirjandusel (77,32%). E-raamatuid pole soetatud punktis 3.1 väljatoodud põhjustel.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Türi Raamatukogu komplekteeris 2017. aastaks 166 aastakäiku ajakirju ja 32 aastakäiku ajalehti. Püüame perioodikat tellides arvestada ikka oma lugejate huve. Kuna ajalehed-ajakirjad on kallid, suureneb lehelugejate arv igal aastal. Põhiliselt loetakse nädalalehti, kohalikku maakonnalehte ja ajakirju. Sel aastal oli lugejatel võimalus lugeda lisaks nädalaväljaannetele ka paljusid maakonnalehti. Samas ei pea ma väga otstarbekaks tellida kõiki maakonnalehti raamatukokku, seda enam, et enamikku ajalehtedest on aja möödudes võimalik lugeda ka internetist. Seetõttu tellisime maakonnalehtedest edasi vaid kolme nimetust.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid Türi Raamatukogusse 2017. aastal ei ostetud. Vaid Oisu raamatukogu võttis annetustena arvele 7 auvist. Kuna nõudlust neile ei ole, siis pole pidanud vajalikuks ka neid soetada.

3.2 inventuurid, mahakandmised

2017. aastal toimusid Türi Raamatukogu kõikides struktuuriüksustes fondide inventuurid. Selle tulemusena sai lõpuks korraliku ülevaate ka oma kogudest. Siiani oli aruannete tegemine alati väga keeruline ja peavalu valmistav, sest osad raamatukogud kasutasid siiani veel hulgiarvestusraamatuid ja mingitel põhjustel ei klappinud RIKSi andmebaasis ja hulgiarvestusraamatus olevad numbrid kuidagi kokku. Peale inventuuri seda muret enam pole. Lisaks sai inventuurikäigus maha kantud suur kogus aegunud ja lagunenuid raamatuid.

Kuigi inventuuri polnud tehtud väga kaua aega, polnudki tulemused raamatukogudes kõige hullemad. Kokku inventeeriti ära 127888 eksemplari. Inventeerimata (so kadunuks) jäi 1288 eksemplari mis teeb 1% kõikidest inventeeritud eksemplaridest. Kõige enam oligi inventeerimata eksemplare Türi struktuuriüksuses 1006 eks.(so 1,52% Türil inventeeritud eksemplaridest). Kõik inventeerimata eksemplarid kustutati fondist.

Lisaks kanti maha inventuuri käigus fondist eemaldatud aegunud ja katkised raamatud.

Kokku kanti 2017. aastal Türi Raamatukogus maha 10591 raamatut, mis teeb aasta alguse kogufondist 8,25%.

Türi raamatukogus oli mahakantud teavikute töötlemisel suureks abiks 2 vabatahtlikku (meie lugejad – Kaja Rootsmaa ja Helju Estendhal), kes tegid ära väga suure töö. Kui me oleksime pidanud oma jõududega hakkama saama, polekski jõudnud me sel aastal kõiki raamatuid ära töödelda. Nüüd saime hakkama paari nädalaga.

Samuti olid vabatahtlikud (Türi Päevakeskuse kliendid) suureks abiks mahakantud ajalehtede ja lagunenuid raamatute tassimisel vanapaberikonteineritesse).

Ajakirju ja ajalehti kandsid maha Türi, Kabala, Kahala ja Oisu struktuuriüksused. Kokku kandsid Türi Raamatukogu struktuuriüksused maha 673 aastakäiku ajakirju.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Türi Raamatukogu soovib pakkuda oma kasutajatele parimat lugejateenindust ja erinevaid raamatukoguteenuseid. Selleks, et teada saada, mida meie lugejad ootavad meilt, viisime 2017. aastal läbi lugejauuringu. Veidi uuringu tulemustest ka lähemalt.

Hoolimata reklaamist jäi osavõtt küsitlusest kesiseks- kokku osales küsitluses 2887 raamatukogu kasutajast 205 lugejat. Kõige agaramad vastajad olid Oisus ja Türil, vastavalt 76 ja 63 inimest.

Kabala ja Kahala vastasid küsimustele vastavalt 14 ja 26 raamatukogu kasutajat ja Laupal samuti 26 inimest.

Küsitlusest selgus, et Türi valla raamatukogude lahtioleku aegadega olid rahul enamik vastanutest. Kuus vastajat tõid välja, et raamatukogu võiks olla avatud alates kella 10.00st kuni 19.00ni (Türi). Oisus küsiti inimeste arvamust ka raamatukogu laupäevaste lahtioleku aegade kohta. Selgus, et 35% vastanutest ei külasta üldse laupäeviti raamatukogu ja 10% käib laupäeviti raamatukogus sageli. Teistes piirkondades oldi raamatukogu lahtioleku aegadega väga rahul.

Raamatukoguhoidjate teenindusega olid küsitluses osalenud vastajad väga rahul. Vastustest selgus, et Türi Raamatukogu kõikides struktuuriüksustes töötavad väga professionaalsed, sõbralikud, ning vastutulelikud ja abivalmid raamatukoguhoidjad, kes tunnevad väga hästi kirjandust ja oskavad soovitada häid raamatuid just lugeja soove arvestades.

Raamatukoguteenusega olid enamus vastanutest väga rahul. Samas leiti ka, et raamatute tagastamistähtaeg võiks olla pikem, võiks olla rohkem inglisekeelseid raamatuid ja üks lugeja tundis puudust ka e-keskkonnast- raamatute infost (kohapeal olemas, välja laenutatud jne). (*Olgu öeldud, et selline teenus on raamatukogus siiski olemas riikswebi näol*)

Küsimusele, milliseid teenuseid raamatukogus kõige enam kasutate, vastati järgnevalt: kõige enam kasutati võimalust laenutada koju raamatuid (93,68%). Pooled vastanutest armastavad lugeda raamatukogus ajalehti ja ajakirju (52,54%). Raamatukogu poolt korraldatud üritustel käib 43,6% vastajatest. Veel kasutatakse raamatukogus võimalust printida ja veedetakse aega ka internetis..

Uurisime ka seda, kuidas ollakse rahul raamatute ja muude väljaannete valikuga meie raamatukogudes. Siit selgus, et 88,38% vastanutest olid väga rahul meie poolt pakutava valikuga. Aga sooviti ka veel enam noorsookirjandust, inglisekeelseid raamatuid, uuemat teaduskirjandust, lapsekasvatamise- ja toitumisalaseid raamatuid, käsitööraamatuid ja – ajakirju.

Soovisime teada, millistest teenustest/ üritustest tuntakse veel puudust. Valdavalt olid inimesed raamatukogu poolt pakutavate teenustega rahul. Mitmel korral kiideti koduteenindust. Üks inimene tõi välja, et raamatukogu võiks pakkuda erivajadustega inimestele vajalikke lugemist abistavaid seadmeid või tugiteenuseid. Veel saime teada, et inimesed soovivad meie raamatukogus kasutada lamineerijat, lugemiseks luupe, e- lugereid, laenutada e- raamatuid.

Inimesed soovisid raamatukogudes enam kirjanikega kohtumisi, reisijuttude sarju. Samuti sooviti, et raamatukogud korraldaksid raamatulaatasid, erinevaid keelekursusi, salongimuusika õhtuid, lastehommikuid, kohtumisõhtuid huvitavate ja edukate inimestega jne.

Vastused küsimusele, kuidas hoiavad inimesed end kursis raamatukogudes toimuvaga, jagunesid suuremas osas kaheks: kui linnas hoiavad 50,8% küsitluses osalenud külastajatest end kursis facebooki vahendusel ja infot raamatukogust kohapealt saab 29,5% vastanutest, siis maal on olukord vastupidine: põhiline info saadakse kätte raamatukogust (92,72% vastanutest). Veel saadi infot valla kodulehelt, telefoni kaudu ja ka otse teenindajalt.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Türi Raamatukogu teeninduse ja teenustega ollakse väga rahul. Saime küsitlusest palju uusi, häid ideid, kuidas muuta raamatukogu inimeste jaoks veel atraktiivsemaks. Paljusid väljatoodud ideid ja lahendusi me juba kasutame (koduteenindus, ürituste sarjad, kohtumised, koolitused jne), mitmeid väljapakutud ideid töötame praegu läbi, et pakkuda inimestele veel paremat ja paindlikumat teenust.

Türi struktuuriüksuses on kasutusel 2017. aastast raamatute tagastuskast, mis on asendamatu raamatukogu kinnioleku päevadel. Inimesed kasutavad seda väga usinalt. Sinna poetatakse ka liiga kauaks kätte jäänud raamatuid, kui on piinlik käest kätte raamat ära anda.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Türi Raamatukogu kõikides struktuuriüksustes on soovijatel võimalik kasutada internetti, mille kaudu on ligipääs avalikule teabele. Vajadusel oleme inimesi abistanud ja õpetanud vajaliku info leidmisel. Kuna paljudes peredes on endal arvuti olemas, on AIPi kasutatavus langenud. Küll aga

kasutatakse usinalt wi-fit ja seda oma nutiseadmetes. Paljud töötavad raamatukogus ka oma sülearvutites, kasutades meie wi-fit.

Raamatukogu AIPi kasutati 2017. aastal 8261 korda, sellest täiskasvanud 2632 korda. Võrreldes eelmise aastaga vähenes AIPi kasutatavus 1,16%.

Tasulistest teenustest on raamatukogudes võimalik teha koopiat, skaneerida, lamineerida dokumente ja saata faksi.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.

Tabel 5

Lugejad 2016	Lugejad 2017	Muutus (+-)
2887	3021	+134

Külastused 2016	Külastused 2017	Muutus (+-)	Virtuaal- külast. 2016	Virtuaal- külast. 2017	Muutus (+-)
57568	64474	+6906	520	149	-371

Laenut-d 2016	Laenut-d 2017	Muutus (+)	Päringud 2016	Päringud 2017	Muutus (+-)
85992	82552	-3440	2990	4512	+1522

2017 aasta oli Türi Raamatukogule hea aasta. Raamatukogu sai juurde võrreldes eelmise aastaga tervelt 134 uut lugejat. Suuresti kasvas lugejate hulk tänu raamatukoguhoidjate tublile teavitustööle. Nimelt laenutati aastaid nii, et üks pereliige võttis lugemisvara tervele perele. Eelmisest aastast hakkasime enam tähelepanu pöörama asjaolule, et iga lugeja saaks siiski oma kaardi. Õnneks said ka meie külastajad aru, miks see oluline on ja vormistasid meeleldi endid lugejateks. Oma teavitustööga jätkame ka uuel aastal.

Ka külastuste arv tõusis märkimisväärselt (11,99%). Seda kindlasti rohkem ürituste arvelt. Kuna palju sai tehtud erinevaid üritusi nii noortele kui täiskasvanutele, sattus raamatukokku palju selliseid inimesi, kes meid väga sageli laenutajatena ei külasta.

Langes laenutuste arv (4%). Käesolevas aruandes ei ole laenutuste hulka arvestatud ajalehtede-ajakirjade kohalkasutust. Nimelt, arvestatav hulk lehelugejaid käivadki perioodikat vaid kohapeal lugemas, mitte ei laenuta koju.

4.3 RVL teenindus.

On väga meeldiv, et lõpuks läheb aruandearvestusse ka ühendraamatukogu osakogude omavahelised laenutused. Nimelt on Türi valla raamatukogud väga usinad raamatute vahetajad. Vahetatakse nii kooli soovituslikku, venekeelset kui ka laste- ja ilukirjandust. Raamatuid on tellitud üle Järvamaa ja ka kaugemalt, näiteks Tallinna Ülikooli Akadeemilisest Raamatukogust, Raplamaa Keskraamatukogust. Kokku telliti RVLiga 467 teavikut ja välja laenutati 315.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

Türi Raamatukogu kõikides struktuuriüksustes pööratakse suurt tähelepanu laste- ja noorteteenindusele.

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Türi Raamatukogu üheks prioriteediks on lastes ja noortes huvi tekitamine raamatute ja lugemise vastu. Proovime komplekteerida nii, et vähemalt Türil oleks olemas enamik nii eesti- kui välisautorite lasteraamatute paremikust. Jälgime väga tähelepanelikult, mida soovitatakse Eesti Lastekirjanduse Keskuse teabepäevadel. Kaks meie struktuuriüksust, Laupa ja Oisu, asuvad koolidega samas hoones. Seetõttu on sealsetes raamatukogudes komplekteerimisel pöhirõhk just laste- ja noortekirjandusel. Paraku on nõudlus lastekirjanduse järgi palju suurem, kui meie võimalused tellida. Ja samas ei saa ka teisi sihtrühmi kõrvale jätta..

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Lug-d 2016	Lug-d 2017	Muutus (+/-)	Külast-d 2016	Külast-d 2017	Muutus (+/-)	Laenut 2016	Laenut 2017	Muutus (+/-)
731	854	+123	22252	26397	+4145	10328	10742	+414

Laste ja noorte raamatukogu kasutamise arv tõusis peaaegu kõikides raamatukogudes. Kindlasti on siin oma osa raamatukoguhoidjate selgitustööl- seni vanemate nimele laenutanud lapsed vormistati lugejateks, korraldati enam lugemisega seotud üritusi jne.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Türi Raamatukogu peab väga oluliseks endale uue lugejaskonna kasvatamist, mistõttu pööratakse palju tähelepanu just laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamisele ja arendamisele.

Esimest korda korraldasime kõikides struktuuriüksustes lastele suvelugemise “Lugedes Eesti Lastekirjanduse Keskusesse“, mille lõppedes sõitsid usinamad lugejad Eesti Lastekirjanduse Keskusesse. Samuti käis meie raamatukogudes mitu lastekirjanikku, kes rääkisid oma raamatutest ja kirjanikutööst. Korraldati erinevaid üritusi raamatutegelaste (Sipsiku sünnipäev Oisu raamatukogus), õudusjuttude jne ainetel. Türi Raamatukogus on iga kuu perehommik või lastehommik, kus alati on erinevad teemad ja raamatud. Oisus ja Laupal tehakse väga tihedat koostööd õpetajatega, kes emakeele ürituste, teematundide ja ka lihtsalt emakeeletundide ettevalmistamisel kasutavad sageli raamatukoguhoidjate abi ja teadmisi.

Türi kasutatakse sageli integreeritud õpet, kus RIKSi õpetamise kaasabil tutvustatakse uusi ja põnevaid raamatuid lastele.

Samuti käib Türi ka lugemis- ja teraapiakoer, kellele lapsed saavad ette lugeda. Ka see motiveerib lapsi lugema.

Oisu raamatukoguhoidja Heli Petrovitsi sõnadega lõpetades: „ Kui laps on maast-madalast harjunud raamatukogu külastama, siis leiab ta varem või hiljem tee raamatukogusse ka täiskasvanuna“.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused.

Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Kohtumine kirjanik Andrus Kivirähkiga. Oisu raamatukogus	109
Raimond Kaugveri põnev elu. Oisu raamatukogus	36
Sipsiku sünnipäev. Oisu raamatukogus	39
Emakeelepäeva üritus lasteaialastele. Oisu raamatukogus	38
Ettelugemispäev lasteaialastele ja algklassidele Oisu raamatukogus	46
Raamatukoguõ Kahala raamatukogus	11

Lugemishommik raamatukogus ja rahvamajas. Kabala raamatukogus	36
„Väikesed kunstisõbrad raamatukogus“ Kabala raamatukogus	15
Ilmar Trulli sünnipäeva tähistamine Laupa raamatukogus	38
Emakeelepäeva tähistamine Laupa raamatukogus	60
Ilukirjavõistlus ja parimate tunnustamine Laupa raamatukogus	58
Kohtumine kirjanik Andrus Kivirähkiga Laupa raamatukogus	132
Kohtumine kirjanik Grethe Rõõmuga Laupa raamatukogus	125
Ettelugemispäev algklassidele Laupa raamatukogus	46
Ettelugemisprojekt „100 õit sünnipäevaks“ tutvustamine Laupa raamatukogus	111
Meisterdama Loretega vaheajal Türi raamatukogus	25
Muuseum kohvis Türi raamatukogus	15
„Nukud jutustavad lugusid“ Resa Tiitsmaa nukumeisterdamise töötuba Türi raamatukogus	10
Loeme ette lugemis- ja teraapiakoer Zaffile. Türi raamatukogus	24
Lastehommik „Minu raamatukogu“ Türi raamatukogus	19
Türi raamatukogu 90. Külal on Contra Türi raamatukogus	70
Perehommik „Suur leivategu“ Türi raamatukogus	15
Silent disko- raamatukogupäevade eri Türi raamatukogus	40
Kirjanike tuur „Tuleme külla“ Türi raamatukogus	77
Külal on kirjanik „Ilmar Tomusk“ Türi raamatukogus	64
Lastehommik „Detektiivihommik“ Türi raamatukogus	14
Lastehommik „Õuduste kool“ Türi raamatukogus	26
Preemiareis „Loeme end Eesti Lastekirjanduse Keskusesse“	21
Klaasmosaiigi õpituba	14

Laste- ja noorte aastal oli tegevusi planeerides rõhk just sellel sihtgrupil. Tähistati erinevate autorite ja raamatute tähtpäevi. Alati tähistavad raamatukogud ka emakeelepäeva. Suurim, kõiki valla raamatukogusid hõlmav üritus oli suvelugemise läbi viimine, kus osales 114 last. Lõpuks loosimises osales küll ainult 22 last, sest paljudel lastel jäi lugemine pooleli, ununes vms. Hiljem, kui auhindu loositi, oli neil muidugi kurb meel. Aga pole hullu, uuel aastal uuesti! Ka lugemiskoer meelitas alati palju lapsi raamatukokku. Ühe ema sõnul oli eriti positiivne see, et kui laps kodus ei viitsi lugeda, siis raamatukokku koerale ette lugema tuleb rõõmuga. Türi raamatukogus algasid igakuised pere- ja lastehommikud, kus on alati erinev teema- loeme, mängime, meisterdame. Väga tore on see, et lastel on tekkinud juba harjumus käia raamatukogus. Vanemad juba küsivad, millal on järgmine perehommik, mis teemal jne.

Türi raamatukogu 90 sünnipäeva puhul korraldasime laste loomevõistluse, kus algklasside lapsed joonistasid ja kirjutasid tekste teemal „Minu unistuste raamatukogu“ ja suuremad lapsed luuletasid. Oma loomingut said nad ette kanda raamatukogu juubelipeol, kuhu oli peaesinejaks kutsutud Contra. Päeva lõpetuseks luges Contra oma loomingut ja lapsed said küsida kirjanikult küsimusi. Päev lõppes ühise kringlöömisega.

Türi Raamatukogu struktuuriüksustes käis sel aastal kokku kuus lastekirjanikku. Kohtumised kirjanikega on toredad ja meeldivad lastele. Meie juures käinud lastekirjanikud olid kõik väga head suhtlejad ja lastel tekkis nendega hea side. Kõige laiemat kõlapinda leidnud üritus oli Türi raamatukogus noortele korraldatud Silent disko- raamatukogu-eri. Selle üritusega soovisime tõmmata meie noorte tähelepanu raamatukogule. Soovisime näidata, et ka raamatukogus on tore, saab ette võtta lahedaid asju. Selliste ettevõtmistega on lootust, et ükskord jõuavad need noored raamatukogus ka raamatute juurde.

Kabala raamatukogu korraldas esmakordselt vallas raamatukoguöö, kus lapsed mängisid, lugesid õhtul õudusjutte ja hommikul küpsetasid lõpetuseks veel ka pannkooke.

Oisu raamatukogu pidas lasteaialastega maha meeoluka sipsiku sünnipäevapeo, kus sai ka tantsu ja tralli ning kus raamatukoguhoidjal Heli Petrovitsil oli kanda auväärne sipsiku roll.

Laupa raamatukoguhoidja Liina Jeena korraldatud emakeelepäeva ettelugemisel oli lastele kutsutud üllatusesineja- koolidirektor Kaarel Aluoja- kes luges lastele ette jutu koolidirektorist.

Samuti algas Laupa raamatukogus suur EV100 lugemisprojekt „100 õit sünnipäevaks“, mille raames lapsed loevad läbi 100 raamatut ja iga raamatu läbilugemise eest lisandub sümboolsesse lillekorvi üks kaunis lilleõis. Kuigi alguses oli mõeldud see rohkem lastele, sattusid sellest vaimustusse ka õpetajad ja soovisid samuti osaleda.

Oisu ja Laupa raamatukogud on tihedalt seotud kooliga ja teevad aktiivselt koostööd ka kooli üritustega, kus pakuvad erinevaid õpitubasid: Näiteks Oisus Oma kooli nädala Trallipäeval ja kõnevõistlusel žüriis; Laupa raamatukogu oli maakondliku osaoskuste olümpiaadil väljas oma töötoaga.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	140	1	12

Türi Raamatukogu osutab ka koduteenindust. Sellega on meie liikumispuudega inimesed väga rahul. Valdavalt on need eakad inimesed, kes ei ole võimelised enam ise raamatukokku tulema.

Kõige enam on raamatuid erivajadustega inimesteni toimetanud Triinu Eplik ja Astrid Karpender, Kabalas Ulvi Praks ning Kahalas Anneli Jaasma. Tegime koduteenindusele palju reklaami ka ajalehes, kutsudes inimesi seda julgemalt kasutama. Paraku on inimesed väga tagasihoidlikud ja kardavad nõ tülü teha. Jätkame teavitustööga.

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv

Kuigi varasemalt on Kabala raamatukoguhoidja käinud sotsiaalajas ettelugemisi tegemas, siis eelmisel aastal tegevused puudusid.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

Türi Raamatukogu üheks tegevussuunaks on raamatukogu kujundamine kogukonnakeskuseks, kus inimene saab laenutada raamatuid, lugeda ajalehti, tööd teha, õppida ja ka nautida kultuuri erinevate näituste ja kultuuriürituste näol.

4.6.1 kohalikul

Türi Raamatukogu teeb väga palju koostööd erinevate asutustega. Oisu raamatukogul on väga hea pikaajaline koostöö pea kõikide kohalike allasutuste ja seltsidega, näiteks ukrainlaste seltsiga Smeritška; käsitööringiga Käbedad; MTÜga Okas, Oisu Rahvamajaga, kohaliku kooli ja lasteaiaga. Alati on raamatukogu väljas oma töötoaga Oisu aleviku kõige suuremal üritusel Oisukandipäev.

Kahala raamatukogu töötaja Anneli Jaasma organiseerib oma lugejatele väljasõite üle-eestilisi huviväarsusi ja muuseumi vaatama/külastama, näiteks külastati lugejatega TagurpidiMaja ja Eesti Rahva Muuseumi.

Kabala raamatukogu tegi koostööd kohaliku ettevõtjaga Eha Piip, kes käis rääkimas oma reisimuljeid Peruust. Kabala väga hea koostööpartner on ka Pilistvere kogudus, kellega koostöös käis inimestega kohtumas Ülo Vooglaid. Väga elavat huvi pälvis ka maalinäitus „Impression“

Türi raamatukogu koostöös oma lugejatega organiseerivad teatrikülastusi. 2017. aastal käidi kaks korda Viljandi teatris „Ugala“. Oma lugejate silmaringi avardamiseks korraldab Türi raamatukogu reisiõhtuid, kus kohalikud ja mõnikord ka kuulsamad inimesed käivad rääkimas huvilistele oma reisimuljeid. Sellised reisiõhtud on meie lugejate poolt väga hästi vastu võetud.

2017. aastal alustas kooskäimist ka Türi raamatukogu lugemisklubi. Kuigi lugemisklubi tegevus kogub alles hoogu, külastavad selle liikmed usinalt meie kirjandusüritusi. Korraldame neile ja ka kõigile teistele lugejatele salongiõhtuid kirjanikega. 2017. aastal käis meie salongiõhtul kirjanik Mari Sajo; väga hea tagasiside oli ka elava muusikaga hingedepäeva salongiõhtust, kus külalisteks olid kirjanik Kerttu Soans ja muusik Marju Riiskamp. Suur huvi oli metsamoor Irje Karjuse vastu. Tema loengul oli võimalus soetada ka autori teoseid, erinevaid taimeteesid ja maarohtusid. Tundub, et oleme leidnud oma koha inimeste südames, sest üritused on alati läinud peaaegu täissaalidele ja väga palju küsitakse, millal tuleb järgmine põnev kohtumine ...

Väga hea koostöö on Türi raamatukogul Türi Päevakeskusega. Päevakeskuse kliendid on sagedased raamatukogu külastajad. Nad olid suureks abiks raamatukogu hoidla korrastamisel. Koostöös Türi Päevakeskusega valmis ka projekt, mille käigus õmmeldi raamatukogu väikeste külastajate tarbeks 20 Türi kihelkonna mustri- istumispatja. Tänutäheks korraldasime koostöös Türi Lasteaiaga oma tublidele abilistele tänukontserdi. Jõuluajal korraldas Türi raamatukogu päevakeskuse klientide töödest heategevusliku näitusmüügi, mille tulu läks päevakeskusele uute vahendite soetamiseks.

Hea koostöö on ka Türi Noortekeskusega, kes on nõu ja jõuga abiks olnud suuremate ürituste korraldamisel nagu Silent disko ja kohvikute päeval.

Lasteaialapsed ja perehommikul osalejad said teada, kuidas jõuab leib meie toidulauale ja küpsetasime raamatukogus ka ise leiva valmis. Meiega liitus ka Eesti Pagar, kes kinkis raamatukogule kaks kastitait erinevaid teraviljatooteid.

Türi Raamatukogu oma „Raamatukoi kohvikuga“ võttis osa ka Türi linna sünnipäeval toimuvast igaaastasest kohvikute päevast. See oli üritus, millest võtsid osa need töötajad, kes soovisid. Rõõm oli tõdeda, et enamus raamatukoguhoidjad liitusid meeleldi üheks tõiseks kohvikupereks. Puudusid ainult need, kes käisid raamatukoguhoidjate suveakadeemias ja lihtsalt ei jaksanud pärast pikka, väsitavat koolinädalat kohvikusse rabelema tulla. Igatahes said kõik kohalolnud sellest päevast ülipositiivse kogemuse ja otsustasid ka tuleval aastal osaleda. Kindlasti liidavad sellised koostegemised ka kollektiivi.

Koostöös oma lugejatega oleme korraldanud ka mitmeid fotonäitusi. Kabala, Oisu ja Kahala raamatukogudes oli terve aasta jooksul võimalus vaadata Türi valla elaniku Heli Koidu fotonäitust „Valgusega joonistama“. Türi raamatukogus sai vaadata Annika Ratti loodusfotode ja Ülle Järve „Minu hobi- sugulendid“ näitust.

Noored said õppida tegema klaasmosaiiki. Seda õpetas jällegi Türi raamatukogu kauaaegne lugeja Kazimera Vellemaa.

4.6.2 riiklikul

Teeme koostööd ka riiklikul tasemel. Nii oli raamatukogus vaatamiseks lugemistoa Fahrenheit 485 fotonäitus „Loetud hetked“. Väga meeldiv oli koostöö Eesti Meremuuseumiga, kelle hariv programm „Muuseum kohvris“ pakkus huvi nii lastele kui täiskasvanutele. Eesti Lastekirjanduse Keskusega koostöös korraldasime lastele lugemisprogrammi „Lugedes Eesti Lastekirjanduse Keskusesse“

Koostöö Lääne- Virumaa Keskraamatukoguga tõi Türi valla raamatukogudesse näituse „Paber kunstis versus kunst raamatus“, kus näidati Lääne- Virumaa raamatukoguhoidjate poolt vanadest raamatutest valmistatud põnevaid esemeid.

Eesti Trükimuuseumisse viisime vanu, mahakantud raamatuid ja soetasime sealt vahvaid käsitsitehtud märkmikke.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.

Täna Türi Raamatukogul puuduvad sidemed teiste raamatukogudega rahvusvahelisel tasemel ja ei tee ka mitte mingil muul moel

4.7 Raamatukogu koolituskeskuseks kasutajatele.

Tänapäeva digiühiskonnas on lausa võimatu toime tulla ilma arvutioskuseta. Kahjuks on palju eakaid inimesi, kes on seetõttu väga hädas. Nad kardavad, et on liiga vanad õppimiseks, pelgavad arvuteid... Proovime oma lugejatele nende hirmude ületamisel toeks olla ja püüame leida igale kasutajale just talle sobiva õppimisviisi. Seega- kõik meie struktuuriüksused pakuvad oma külastajatele ka arvutiõpet, nii grupikoolitusi kui ka individuaaltunde. Tõusnud on individuaalõppe osakaal. Samas on näha, et inimesed on julgemaks läinud ja ei häbene enam abi küsida. Palju vajataksegi abi just pangatoimingutes, tervisetõendite täitmisel jne. Sel aastal vajasid paljud elanikud abi just ID-kaardi sertifikaatide uuendamisel. Üha enam kasutavad inimesed ka sotsiaalmeediat ja nii käiaksegi abi küsimas näiteks facebooki kasutamiseks. Õppurid soovivad väga sageli andmebaaside kasutamiseks koolitusi. Seda samuti nii individuaalkui ka grupikoolituste näol. Kooliõpilastele viivad nii Oisu, Laupa kui Türi struktuuriüksused läbi raamatukogutunde erinevatel teemadel.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Oleme suurt rõhku pööranud raamatukogu turundamisele. Igakuises vallalehes anname vallarahvale ülevaate oma tegemistest. Sageli leiavad meie sündmused äramärkimist kohalikus raadios ja maakonna (digi)lehes. Ka persoonilood erinevates väljaannetes teevad reklaami raamatukogule. Türi Raamatukogul on oma erkoranžid Türi Raamatukogu kirjadega raamatukotid, raamatukogu üritustel kannavad töötajad raamatukogu kirjadega oranže T-särke. Samuti turundab raamatukogu end kohvikute päeval oma Raamatukoi kohvikuga. Head reklaami teevad raamatukogule kohalikus raadios antud intervjuud raamatukogu tegemistest. Palju positiivset tagasisidet teistelt raamatukogudelt saime ka peale ERRis kajastatud Silent diskot. Asendamatu on facebook, kus hoiavad raamatukogu tegemistel silma peal ja nõ „jagavad” raamatukogu üritusi pea 400 inimest. Turundada aitavad ka kuulutused kultuurimaja stendidel, flaierid kauplustes, ka raamatukogu infotahvlid, KOVi veebileht. Oisu raamatukogu kasutab järjehoidjaid, kus peal on andmed Oisu raamatukogu kohta.

4.9 Andmebaasid.

2017. aastast täiendab Oisu raamatukoguhoidja Heli Petrovits koduloo andmebaasi. Muid (endaloodud) andmebaase Türi Raamatukogul ei ole.

5. 2018. aasta tegevused

- jätkub kogude korrastamine;
- lugejatele võimalikult mitmekesise lugemisvara komplekteerimine;
- EV 100 ürituste väljatöötamine ja läbiviimine;
- raamatukogu kujundamine kogukonnakeskuseks;
- töötajate täiendkoolitamine;
- Türi struktuuriüksuses lugemistubade värskendusremondi tegemine;
- võimalusel Oisu struktuuriüksuses osaline värskendusremondi tegemine;
- e-lugeri muretsemine;
- jätkub Türi Raamatukogule arengukava koostamine;
- Väätsa ja Kärü raamatukogudega koostöö arendamine;

- koostöövõimaluste otsimine ja arendamine erinevate asutuste vahel nii kohalikul kui riiklikult tasemel;
- raamatukogu turundamine läbi erinevate meediakanalite;
- projektide kirjutamine.

Direktor *Astrid Karpender*

Allkiri ..... /Nimi/